

Tajemnice starej Warszawy. Poznajemy legendę o bazyliuszku

1. Cele lekcji

a) Wiadomości

Uczeń:

- zna treść legendy,
- wymienia miejsca, gdzie rozgrywały się zdarzenia,
- wie, na czym polega różnica między fikcją a fantastyką.

b) Umiejętności

Uczeń potrafi:

- przedstawić zdarzenia z legendy,
- scharakteryzować bohaterów legendy,
- ocenić postępowanie bohaterów.

2. Metoda i formy pracy

Praca z tekstem, praca indywidualna, pogadanka.

3. Środki dydaktyczne

Tekst legendy, świece.

4. Przebieg lekcji

a) Faza przygotowawcza

Nauczyciel przygotowuje salę, w której odbywają się zajęcia na niecodzienne spotkanie z lekturą. Okna przysłania, tak by zapanował półmrok, a w sali zapala świece. Warto jeszcze zadbać o podkład muzyczny, który będzie cicho brzmiał w tle podczas pierwszej lekcji.

Po zajęciu miejsc przez uczniów nauczyciel prosi o zachowanie całkowitej ciszy i zaczyna czytać legendę o bazyliuszku.

Brak pełnego oświetlenia oraz specyficzny nastrój mają spotęgować atmosferę tajemniczości i grozy. To właśnie czuł szewczyk, wchodząc do lochów w poszukiwaniu bazyliuszka.

b) Faza realizacyjna

1. Po przeczytaniu utworu nauczyciel prosi uczniów, by powiedzieli, co czuli, gdy słyszeli historię bazyliuszka. Zapewne pojawią się odpowiedzi, że ta sytuacja mogła wzbudzać lęk, niepokój, niepewność. Prowadzący pyta, w czym mogła sceneria w klasie przypominać wrażenia głównego bohatera. Z pewnością pojawi się

odpowieź, że szewczyk nie wiedział, co go może spotkać, więc na pewno czuł wielką trwogę. W tym momencie należy odsłonić okna, zgasić świece.

2. Potem nauczyciel prosi uczniów, by opowiedzieli, jak wyobrażają sobie bazyliżka. Uczniowie najpierw opowiadają o swoich wyobrażeniach, a potem rysują portrety dziwnego stwora. Warto wcześniej zapisać cechy wyglądu bazyliżka, aby rysunki nie były czystą fantazją, ale odzwierciedleniem wyobrażeń na podstawie opisu.

Bazyliżek:

przypominał swoim wyglądem trochę koguta, a trochę węża;

miał głowę koguta, na której można było dostrzec purpurowy grzebień w kształcie korony;

głowa osadzona była na długiej i cienkiej szyi;

miał pękaty, pokryty piórami korpus;

nogi miał kosmate i zakończone łapami o ostrych pazurach;

miał wylupiate, okrągłe ślepia, które jarzyły się czerwono – żółtym ogniem;

3. Po przygotowaniu rysunków uczniowie przystępują do wykonania ćwiczenia, w którym muszą znaleźć jak największą liczbę określeń opisujących zachowanie bazyliżka (Ćwiczenie 1 - załącznik 1).
4. Następnie nauczyciel analizuje z uczniami ten fragment legendy, w którym jest mowa o zejściu dzieci do lochów. Sytuacja ta będzie przez uczniów opisywana. Należy przypomnieć niezbędne przy opisie zwroty i wyrażenia (Ćwiczenie 2 - załącznik 1).

c) Faza podsumowująca

W podsumowaniu warto przypomnieć uczniom o miejscach, które zostały wymienione w legendzie (ulice Krzywe Koło, Tamka). Ciekawie byłoby znaleźć je na mapie albo wybrać się na wycieczkę szlakiem legend Warszawy.

Na zakończenie zajęć nauczyciel omawia pracę domową.

5. Bibliografia

1. Cienkowski W., *Praktyczny słownik wyrazów bliskoznacznych*, Polska Oficyna Wydawnicza „BGW”, Warszawa 1993.
2. Oppman A., *Legendy warszawskie*, Krajowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1982.

6. Załączniki

a) Karta pracy ucznia

[załącznik 1](#)

Ćwiczenie 1

Od podanych rzeczowników utwórz przymiotniki:

niebezpieczeństwo
strach
groza
niepewność
lęk
przerażenie
odraza
złość

Ćwiczenie 2

Podane wyrazy połącz ze sobą tak, by powstały zwroty lub wyrażenia.

1.	czuć	A. powoli
2.	drzeć	B. bezszelestnie
3.	bać się	C. obawę
4.	odczuwać	D. śmiertelnie
5.	iść	E. ze strachu
6.	skradać się	F. trwogę

b) Zadanie domowe

Przygotuj wypowiedź pisemną: „Jak Maciuś pokonał bazyliżka ?” Zrób to w formie opisu sytuacji, który będzie zawierał opis przeżyć wewnętrznych bohatera.

7. Czas trwania lekcji

2 x 45 minut

8. Uwagi do scenariusza

Scenariusz przeznaczony jest do realizacji w klasie 5.